

DEN KRIMINELLE RETSPLEJE

I

DANMARK

fra 1876 til 1880.

Statistiken om den kriminelle retspleje og fængselsstatistiken supplere hinanden. De stå hinanden så nær, at de, således som de i almindelighed udarbejdes, have flere momenter tilfælles. I bestræbelserne for at frembringe en så klar fængselsstatistik som muligt, særlig i retning af forbrydelsens årsag, er der således fremsat den mening, at flere af dens momenter egenlig ikke burde medtages i den, fordi de nærmest høre til den kriminelle retsplejes statistik. Ganske praktisk vilde det måske være at lade den sidst nævnte statistik i dens femårige oversigter medtage også fængselsstatistiken. Billedet blev da samlet på ét sted, og de fælles momenter behøvede da kun at behandles én gang.

Ved en slig ordning vilde vi da formentlig i Danmark kunne opnå at få beretningerne om fængselsvæsenet for hvert år, således som tilfældet er i andre lande, medens det, som forholdene nu ere hos os, er *på syvende* år, at der mangler en beretning om fængselsvæsenets tilstand. Det berettigede og naturlige i en sådan fordring skulde man synes måtte ligge nær for alle. En slig årlig beretning måtte da indskrænkes så meget som muligt til kun at omfatte selve straffe-

fuldbyrdelsen. Dens hovedpunkter vilde derefter blive fange-tallet, straffetiden, disciplinen, de sanitære forhold, arbejdet, tilbagefaldet og omkostningerne. Iøvrigt må det bemærkes, at beretningen om fængselsvæsenet kun omfatter strafanstalterne og fuldbyrdelsen af strafarbejde. Fuldbyrdelsen af de mindre straffe og disses betydning og indflydelse findes således ikke i disse beretninger. I den kriminelle retspleje findes de heller ikke omhandlede. Der synes således ikke at være noget sted, hvor disses belysning igennem statistiken hører hjemme. Fængselskontoret skulde ganske vist afgive beretning om arrestvæsenet, der foreligger imidlertid ingen sådan siden 1871; men i hvert fald giver denne sig ikke af med straffefuldbyrdselsen samme sted og dens resultater. At slet ingen oplysninger findes på dette område er en forsømmelse, som nærmest må falde på fængselsbestyrelsep. Denne må nemlig fremfor nogen vide, hvor megen vægt man i de senere år har lagt på de mindre og første straffes betydning for den straffede, for forbryderverdenen og således også for samfundet.

Der er således en stor og vigtig gruppe af oplysninger, som ikke foreligger. I de skemaer, som retsbetjentene udfylde og indsende, findes imidlertid en rubrik, som kortelig angivet omfatter, om tiltalte er tiltalt før, dømt, hvorfor og til hvilken straf. Af denne måtte der i alle tilfælde kunne udbyttes nogle oplysninger i den nævnte retning. Statistiken om den kriminelle retspleje indeholder intet herom. Overhovedetsynes det, som om man ved bearbejdelsen af oplysningerne om denne altfor meget følger et gennem længere tid benyttet spor uden at have den rette opmærksomhed eller det rette blik for de indhentede oplysningers betydning eller for manglerne ved de oplysninger, som fordres meddelte. Forinden et uddrag meddeles af den nys udkomne statistik om den kriminelle retspleje, vil det formentlig være på rette sted at fremhæve nogle af de punkter, hvori forandringer i formen kunne have betydning.

I cirkulære af 29 Marts 1828 hedder det: „Cancelliet

ønsker fremtidig at komme i besiddelse af en, såvidt muligt, fuldstændig oversigt over antallet og beskaffenheden af de her i landet forefaldende såvel større som mindre lovovertrædelser og de derfor tilfundne straffe, hvilket vil afgive et vigtigt og interessant bidrag til bedømmelsen af nationens sædelige tilstand og straffelovens virksomhed.“ Med dette cirkulære fulgte 3 skemaer til oplysninger om dem, som i et år vare tiltalte for den ordinære ret for nogen forbrydelse, til en årlig summarisk fortegnelse over offentlige politiforseelser og til en fortegnelse over sigtede for private politiforseelser. Disse skemaer undergik ved justitsministeriets cirkulære af 17 Juni 1861 nogle ændringer.

Uagtet disse ikke vare af stort omfang, bidroge de dog for tiltalte for forbrydelser til en fuldstændigere belysning af personalia, ligesom skemaet af 1861 i det hele taget bedre skelner mellem tiltaltes personalia og hans retslige forfølgning end det af 1828. De med 1861 tilkomne ny oplysninger gælde fødested, næringsvej, om gift, ugift o. s. v. Disse beskæftiger den heromhanlede statistiske bearbejdelse sig imidlertid slet ikke med. Selv om man nu vil mene, at fødestedet spiller en underordnet rolle, skønt det ikke kan betvivles, at der af oplysninger derom vil kunne udtrages belærende erfaringer, så ere de to andre punkter i hvert tilfælde momenter, som ingen kriminel statistik lader ligge ubenyttede eller ubearbejdede.

Det samme gælder et andet moment, „opdragelse“. Dette fandtes allerede i skemaet af 1828 og gentoges i det af 1861. Der er måske nærmest tænkt på, om opdragelsen er foregået i hjemmet eller i et plejeforhold. Men dette punkt er særligt et af dem, som der på dette område lægges stor vægt på. I de hjemlige forhold, i opdragelsens indflydelse og mere eller mindre moralske karakter søges jo væsentlige momenter til bedømmelsen af forbrydelsen og dens udspring. Begrebet „opdragelse“ kan jo omfatte flere eller færre oplysninger. Hvad der kan udtrages deraf, beror på, hvad der fordres oplyst. I alle tilfælde bør det ikke for-

bigås ved bearbejdelsen, ligesom i det hele taget tiltaltes personalia ikke bør behandles så stedmoderligt, som tilfældet er. Disse ere et af hovedpunkterne i den kriminelle statistik.

Der er endelig et moment, som slet ikke findes i skemaet, nemlig: ægte eller uægte født. Dets betydning for kriminalstatistiken er åbenbar. At oplysninger derom slet ikke gives eller findes, kan kun betragtes som en mangel.

Hvad bearbejdelsen iøvrigt angår, må det utvivlsomt gælde som en hovedregel, at det er forholdstallet mellem domfældtes antal og folkemængden, som har en afgørende betydning for statistikens resultater. Således vilde ganske vist forholdet mellem befolkningen i landsdelene og nogle af de forbrydelser, som særligt ere stigende eller som gribe væsentligt ind i det sociale liv, være af interesse at få oplyst. Dette må navnlig gælde forbrydelser mod den offentlige myndighed, vold på person, voldtægt, tyveri, brandstiftelse, falsk, bedrageri, andre forbrydelser mod sædeligheden. Ligeledes gælder den gjorte bemærkning om tabellen side XXIV. Denne omfatter domfældelserne indenfor de tre yngste aldersklasser, 10—25 år, fordelte på de forskellige grupper af forbrydelser. Tabellen har de absolute tal. Men disse få først nogen betydning, når forholdstallet til befolkningen vedføjes.

I oversigten over de idømte straffe side XXX burde tugthus- og forbedringshusarbejde på 2 til 6 år være opført med tallene for hver slags strafarbejde for sig, medens i tabellen tallene omfatte begge slags under et. Disse straffes karakter er ikke blot forskellig i fuldbyrdelsen men også i anvendelsen, idet den lavere tugthusstraf ikendes mange recidivister.

Endelig er, som alt bemærket foran, den rubrik i skemaet, hvoraf oplysninger om tilbagefaldet kunde hentes, ikke bearbejdet.

De følgende oplysninger ere et uddrag af de af Statistisk Bureau i Statistisk Tabelværk, fjerde Række, Litr. B. Nr. 4 givne meddelelser om den kriminelle retspleje i Danmark i 1876 til 80. Bureauets arbejder i dette emne omfatte nu tidsrummet for 1832 til 1880.

Meddelelserne falde i 2 grupper: forbrydelser og offentlige politiforseelser.

I. *Forbrydelser.*

Antallet af domfældte var 17211, 12704 mænd og 4507 kvinder, mod 15125 i 1871—75. Der er altså en stigning, som udgør 13,8 pct. (16,4 for mænd og 7,0 for kvinder). Medens det årlige antal i 1871—75 holdt sig omkring 3000, således i 1871: 2948, i 1875: 3026, steg det i 1878 til 3693, var i 1879: 3221 og i 1880: 3553. En jævn stigning år for år er der altså for de absolute tals vedkommende ikke tale om. Det samme gælder de *domfældtes antal set i forhold til folkemængden*. Når man går ud fra, at forholdet mellem befolkningen over og under 10 år er det samme som ved folketællingen i 1880, bliver gennemsnittallet af domfældte på 10 år og derover i 1871 på 100000 mennesker c. 213, i 1875: 211, i 1877: 240, i 1878: 250, i 1879: 216 og i 1880: 237. En stigning er altså også her påviselig mellem 1871 og 1880, men den er ikke af det omfang som efter de absolute tal, idet den i 1876—80 i forhold til folkemængdens tilvæxt udgør 8,7 pct.

Forholdet mellem de domfældtes antal og de enkelte forbrydelser viser en ikke ubetydelig stigning for femåret i modsætning til det foregående femår, hvad *forbrydelser mod ejendom* angår. Disse tagne under et, tyveri, hæleri, røveri, ulovlig omgang med hittegods, bedrageri, små tyverier og bedragerier og falsk, gav i 1866—70 på 100000 mennesker over 10 år i årligt gennemsnit 179,8 domfældte. I 1871—75 var tallet 167,5, altså en betydelig nedgang, men i 1876—80 er det 176,9. Særlig hvad bedrageri og falsk angår er denne stigning fortsat fra 1866—70, således for bedrageri fra 21,3 til 31,9 i 1876—80 og for falsk fra 5,8 til 7,7.

En lignende fortsat stigning igennem de tre omhandlede femår viser sig også for forbrydelser *mod den offentlige myndighed og orden*. Forholdstallet for disse var i 1866—70 på 100000 mennesker 4,9, i 1871—75: 7,5 og i 1876—80: 8,0. Stigningen var således overvejende i 1871—75

Den samme jævne stigning gælder *sædelighedsforbrydelserne*, tagne under et. I 1866—70 er forholdstallet 9,3, i 1871—75: 14,0 og i 1876—80: 21,9. Af de enkelte til kategorien hørende forbrydelser har *bigami* holdt sig uforandret på 0,1. *Blodskam* er stegen jævnt fra 0,7 til 1,2; ligeledes *voldtægt* fra 1,0 til 1,4. Derimod har stigningen været betydeligst i de betegnede „*Andre forbrydelser mod sædeligheden*“. Under disse henregnes straffelovens §§ 159, 166—167, 172—178, 180—185. Forholdstallet er for disse fra 7,5 i 1866—70 steget til 19,2 i 1876—80. Stigningen falder væsentligst på kvinde-kønnet og fremtræder især med året 1874. Dette er vistnok en følge af lov af 10 April 1874 om foranstaltninger mod venerisk smittes udbredelse. Den derved hidførte skærpede indskriden mod kvinder, som søge erhverv ved utugt, har foranlediget mange domfældelser på dette område. For København ere tallene 124 mænd og 656 kvinder. Iligemåde falder stigningen af domfældte på *vold mod personer og legemsbeskadigelse*. Også her er den foregået jævnt voxende fra et årligt gennemsnitstal på 100000 mennesker af 6,9 i 1866—70 til 12,8 i 1876—80. Dog har året 1880 det mindste antal domfældelser i den nævnte kategori i femåret, nemlig 171, medens 1879 står højest med 202 domfældelser.

I de forbrydelser, som foran ere omtalte som voxende i antal, ere de absolute tal for de to femår følgende:

	1876—80	1871—75
Tyveri	8773	8170
Hæleri	502	464
Bedrageri	2345	1758
Falsk	565	425
Forbrydelser mod den off. myndighed . . .	588	528
Blodskam	87	64
Voldtægt	101	82
Andre forbrydelser mod sædeligheden . . .	1410	825
Vold	943	668

Blandt de forbrydelser, som i femåret vise en nedgang i de domfældtes antal, er *mened og falsk forklaring i retten*. Det årlige gennemsnitstal i forhold til folkemængden var i 1866—70: 4,0 og i 1871—75: 4,1; men i 1876—80: 2,9.

Ligeledes er tallet for *forsætlig brandstiftelse* gået jævnt nedad fra 2,9 i 1866—70: til 2,1 i 1876—80.

Gruppen „Andre forbrydelser“ var 4,6 i 1866—70, steg til 6,6 i 1871—75, men er i 1876—80 gået ned til 5,6.

Løvrigt er det en selvfølge, at snart en, snart en anden forbrydelse har overvægten i antal af domfældte i de enkelte år af femåret, således sædelighedsforbrydelser og ejendomsforbrydelser i 1878.

De domfældtes fordeling på de enkelte dele af landet stiller sig således:

På 100000 mennesker på 10 år og derover falder deraf domfældte årligt gennemsnit i	1876—80	—	1871—75	—	1866—70
i København	- 611,1	—	528,7	—	495,2
- øernes købstæder	- 356,6	—	353,1	—	380,2
- Jyllands do.	- 452,4	—	417,3	—	419,9
- øernes landdistrikter	- 147,1	—	145,0	—	167,6
- Jyllands do.	- 133,6	—	131,7	—	126,5

Forholdet mellem landsdelene har således i de tre femår været det samme. Københavns overvægt er så betydelig, at de domfældtes antal endogså er meget over 4 gange så stort som de jyske landdistrikters. Af købstæderne have Jyllands de højeste tal; men selv øernes have 3 gange så mange domfældte som de jyske landdistrikter. Af landdistrikterne stå disse i modsætning til købstæderne lavere end øernes.

Tages der hensyn til landets inddeling i amter, hvori København ikke er taget med, viser der sig store forskelligheder. Københavns amt har således 256,8 domfældte på 100000 mennesker, og derefter have Randers, Frederiksborg, Bornholms og Århus amter over 200, medens de øvrige have under dette tal, Holbæk det laveste tal 106,9. Når undertages Københavns amt, som for en del ligger lige op til

hovedstaden og bebos af en talrig arbejderbefolkning, ligger forskellen utvivlsomt for en ikke uvæsenlig del i, at flere amter have et større antal købstæder end andre. Dette viser sig også deri, at tallene ere blandt de højere i de amter, hvor der findes større købstæder. Iøvrigt vise tallene en nedgang i nogle, i andre derimod en stigning.

Domfældtes alder og køn fordelt efter forbrydelserne.

Femåret 1866—70 viste en stigning af de domfældtes antal, og særligt for kvindernes vedkommende, idet deres forhold til mændene blev som 1 til 2,7. Tidligere havde mændene haft større overvægt. Skønt de domfældtes antal i 1871—75 gik ned, blev forholdet mellem mænd og kvinder ved at være det samme som i det foregående femår. Den i 1876—80 foregåede stigning falder væsenligst på mændene, c. 12 pct., hvorved disse atter have fået en større overvægt i forhold til kvinderne.

Den stigning, som alt i 1866—70 var påviselig i de yngre aldersklasser, stærkest dog for mandkønnet, er fortsat gennem de to følgende femår i de 3 yngste aldersklasser (10—15, 15—20 og 20—25 år), således som de nedenanførte tal, der ere det årlige gennemsnit af domfældelser på 100000 mennesker på 10 år og derover, vise:

Ar.	1866—70.		1876—80.	
	Mænd.	Kvinder.	Mænd.	Kvinder.
10—15	90,1	23,6	144,6	24,8
15—20	337,8	125,6	473,8	231,7
20—25	520,6	183,2	658,3	224,0

En lignende sammenlignende oversigt for de øvrige aldersklasser viser for disses vedkommende fra 1866—70 til 1876—80 en gennemgående nedgang i tallene for kvinder, hvilket også var tilfældet i 1871—75, når undtages klasserne 50—55 og 55—60. For mænd er der mellem 1866—70 og 1871—75 en nedgang i klasserne 25—30, 30—35, 35—40, 40—45 og 45—50, men stigning i de følgende klasser. Dette sidste gælder også i 1876—80 i forhold til 1871—

75, når undtages 60 år og derover, hvor en nedgang findes. På den anden side viser 1876—80 en stigning for klasserne 25—30 og 30—35 såvel i forhold til 1871—75 som til 1866—70, og i forhold til det sidste femår alene en nedgang for klasserne 35—40, 40—45, og 45—50, med en stigning for de følgende klasser. Da 18 års alderen spiller en væsenlig rolle med hensyn til størrelsen af den straf, som kan idømmes, har beretningen indenfor klassen 15—20 år ment at burde skelne mellem domfældte fra 15—18 år og fra 18—20 år. Herefter bliver der på 100000 mennesker på 10 år og derover i årligt gennemsnit i 1871—75 domfældt 324,2 mænd og 155,9 kvinder fra 15—18 år, og 486,1 mænd og 220,6 kvinder fra 18—20 år. I 1876—80 ere tallene 365,1 mænd og 177,4 kvinder fra 15—18 år, og 639,9 mænd og 289,9 kvinder fra 18—20 år. Den foran omtalte stærke stigning i 1876—80 særlig for mænd fra 15—20 år falder efter de anførte tal fortrinsvis på alderen 18—20 år. I 1876—80 fordele domfældelserne i de 3 yngste aldersklasser sig på de forskellige forbrydelser således:

	Mandkøn			Kvindekøn.		
	10-15 år.	15-20 år.	20-25 år.	10-15 år.	15-20 år.	20-25 år.
Forbrydelser mod den off. myndighed og orden..	"	34	125	"	"	"
Mened, falsk forklaring for retten	1	16	26	"	3	5
Forbrydelser mod sæde- ligheden.....	9	105	89	3	314	230
Drab, fostermord, fos- terfordrivelse, barnefødsel i dølgsmål, vold og le- gemsbeskadigelser.....	5	117	244	1	18	48
Tyveri, røveri, hæleri, ulovlig omgang med hitte- gods, bedrageri og falsk..	671	1752	2026	106	649	639
Forsætlig brandstiftelse	10	10	16	7	9	5
Andre forbrydelser....	13	39	62	2	7	11

Sammenlignes nu disse tal med forholdene i 1866—70 og 1871—75, er der en jevn stigning i alle klasserne i

ejendomsindgreb, som er den største gruppe. En betydelig stigning viser sig ligeledes for mandkønnet i forbrydelser mod den off. myndighed og orden, særlig i forhold til 1866—70. Det samme gælder vold og legemsbeskædigelser, og da navnlig ligeoverfor 1871—75, skønt stigningen den gang alt var betydelig for 1866—70. I det hele taget er der en mere eller mindre betydelig stigning i alle grupper undtagen mened, hvor tallet er det samme som de foregående femår.

For kvindekønnet er der en meget betydelig stigning i forbrydelser mod sædeligheden. Tallet er over otte gange så stort som i 1866—70 og over to gange så stort som i 1871—75. I de øvrige grupper er stigningen betydelig mindre; kun forbrydelser mod den off. myndighed og mened samt falsk forklaring for retten vise en nedgang.

Hvad de absolute tal af domfældte i de forskellige aldersklasser angår, falder for mandkønnet det største på alderen 20—25 år med 20,3 pct., det næststørste med 15,6 pct. på 25—30 år. Derefter følger 11,1 pct. på 30—35 år og 8,7 pct. på 18—20 år. Forholdstallet er altså meget overvejende for de først nævnte to aldersklasser. For kvindekønnet falder ligeledes det største tal på alderen 20—25 år med 20,8 pct., det følgende med 12,1 pct. på 25—30 år. Forskellen mellem disse to aldersklasser er altså her noget større end for mandkønnet. På den anden side stå imidlertid klasserne 18—20 og 15—18 med 11,1 og 11,0 pct. lige op til klassen 25—30, medens for mandkønnet procenten faldt fra 15,6 for 25—30 til 11,1 for 30—35 år og til 8,7 for 18—20 år. For kvindekønnet falder procenten ørst ned til 8,4 i klassen 30—35 år. Kunne de absolute tal tillægges nogen afgørende betydning, strækker altså det højeste procenttal af domfældte sig for mandkønnet over alderen 20 til 35 år, derimod for kvindekønnet over 15 til 30 år. I klassen 35—40 for mandkønnet og 30—35 for kvindekønnet bliver procenttallet lige, nemlig lidt over 8. Derefter holder tallet for kvindekønnet sig over mand-

kønnet til klassen 45—50, hvor det falder sammen med klassen 40—45 for mandkønnet i forholdstallet 6. Mandkønnet falder i klassen 45—50 til 5,2 pct. Men i klassen 50—55 mødes begge køn i forholdstallet 4,2. Derefter falder forholdstallet i de øvrige aldersklasser ned til lidt over 2 for begge køn. — Altså begge køn mødes i tilnærmelsesvis samme forholdstal i klasserne 20—25 år, 50—55 år og de derefter følgende grupper, og endelig klassen 35—40 for mænd med 30—35 for kvinder, samt 40—45 for mænd med 45—50 for kvinder. I femåret 1871—75 findes noget lignende. Aldersklassen 20—25 år har 18,3 for mænd og 19,1 for kvinder; disse ere de højeste forholdstal for begge køn. Klassen 50—55 har 5,2 for mænd og 5,3 for kvinder, og de følgende aldersklasser noget over 2 pct. for begge køn ligesom i 1876—80. Derimod mødes i 1871—75 begge køn i klassen 30—35 med henholdsvis 10,7 og 10,6. En anden lighed mellem de to femår på dette område er, at forskellen mellem forholdstallene for 20—25 og 25—30 år også i 1871—75 er betydelig større for kvindekønnet end for mandkønnet. For hint ere tallene 19,1 og 13,5, for dette 18,3 og 14,2.

De domfældtes alder, fordelt på de forskellige dele af landet, kan give oplysninger af interesse for belysningen af forholdet mellem land og by. Således viste oversigterne over 1866—70 og 1871—75, at der i alderen 10—20 år var domfældt et langt større antal individer af begge køn i København og købstæderne end på landet. Det samme gælder fremdeles i 1876—80, som de følgende årlige gennemsnitstal i forhold til 100000 mennesker over 10 år vise:

Alderen.	Mandkøn					Kvindekøn.				
	København	Købstad		Land		København	Købstad		Land	
		Øerne	Jylland	Øerne	Jylland		Øerne	Jylland	Øerne	Jylland
10—15	621,6	296,2	460,8	51,5	48,9	105,5	45,6	69,9	13,9	5,2
15—20	1855,9	540,0	724,7	286,8	246,3	1052,7	300,5	423,7	108,0	68,1
20—25	565,7	1011,6	998,1	452,5	343,2	766,0	289,9	312,6	126,0	71,8

Sammenlignet med 1871—75 viser der sig for København en betydelig stigning i de anførte aldersklasser. I 1871—75 var der således af mandkønnet i klassen 15—20 år i årligt gennemsnit dømt $1\frac{1}{3}$ pct. af denne classes folkemængde, noget over 1 pct. i klassen 20—25 år og henved 1 pct. i klassen 25—30. I 1876—80 bliver forholdet for 15—20 år 2 pct., for 20—25 år noget over $1\frac{1}{2}$ pct. og for 25—30 år noget over 1 pct. af disse klassers folkemængde. For kvindekønnet sammesteds er forholdet i 1871—75 på 15—20 år 0,8, på 20—25 år 0,6 pct., medens det i 1876—80 er henholdsvis 1,1 og 0,8 pct.

Det højeste gennemsnitstal af domfældte i begge køn falder i København på 15—20 år. I købstæderne falder det højeste tal såvel i 1871—75 som i 1876—80 for mandkønnet på 20—25 år, nemlig omkring 1 pct. af klassens folkemængde. For kvindekønnet i købstæderne var det ligeledes klassen 20—25 år, som i 1871—75 havde det højeste gennemsnitstal. Dette er derimod i 1876—80 faldet på 15—20 år ligesom i København. På landet falder i begge femår og for begge køn det højeste gennemsnitstal på 20—25 år.

Udfaldet af de for de forskellige forbrydelser rejste sager var for 41 personer, at sagen hævedes eller afvistes, 783 frifandtes, for 45 trådte varetægtsarresten istedenfor straf, og 17211 personer idømtes straf. Sammenlignet med 1871—75 er de frifundnes antal større i 1876—80.

Som en følge af straffeloven af 1866 og efter dette år ere de domfældelser, hvorved de højere straffe (livsstraf og strafarbejde, navnlig de højere grader) ere ikendte, meget formindskede, medens de mildere straffe ere hyppigere anvendte. I 1866—70 og 1871—75 idømtes således henholdsvis lidt over 20 pct. og henved 17 pct. af samtlige domfældte højere straf end vand og brød, medens lidt over 59 pct. og lidt over 56 pct. idømtes denne straf. I 1876—80 viser der sig en yderligere aftagen i benyttelsen af de højere straffe, som den nedenstående oversigt angiver. Livs-

straf idømtes således i 9 tilfælde, 5 mænd og 4 kvinder, alle for mord. Dette udgjorde $\frac{1}{2}$ pro mille af samtlige domfældelser. Ingen livsstraf blev imidlertid fuldbyrdet. Strafarbejde udgjorde lidt over 17 pct., og deraf faldt 11 pct. på forbedringshusarbejde under 2 år.

De idømte straffe.	1876-80.		1871-75.		1866-70.	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Livsstraf	9	0,05	7	0,05	20	0,14
Tugthus på livstid....	12	0,07	16	0,10	33	0,23
— — 6—16 år.....	50	0,29	71	0,47	112	0,77
Tugt- eller forbedrings-						
hus på 2—6 år.....	933	5,42	886	5,86	1020	7,04
Forbedringshus indtil						
2 år.....	1964	11,41	1547	10,23	1758	12,14
Fængsel på vand og brød	9434	54,81	8471	56,01	8563	59,10
— på sædv. fangek	1056	6,14	966	6,39	689	4,76
Simpelt fængsel.....	1410	8,19	1219	8,06	898	6,20
Legemlig straf.....	1252	7,28	1141	7,54	761	5,25
Bøder.....	542	3,15	731	4,83	632	4,36
Tvangsarbejde.....	549	3,19	70	0,46	n	n

Som det ses, er således også forholdstallet for fængsel på vand og brød og bøder lavere end de foregående femår, medens det for de øvrige mindre straffe er højere, for tvangsarbejde endogså meget højere. Dette hidrører fra de tidligere omtalte sædelighedsforbrydelser.

De kriminelle sagers antal, som er behandlet ved underretterne, var 14887 mod 18330 personer. Af dette antal afgjordes 14720 sager. Af de 1868 sager, som have været appellerede, ere 1620 pådømte af overretterne og 914 ved højesteret. — I alle 3 instanser blev den langt overvejende del af sagerne afgjort i løbet af 3 måneder efter sagens indbringelse for vedkommende ret. For de appellerede sagers vedkommende afgjordes omtrent de fire femtedele i løbet af 8 måneder fra optagelsen af det første forhør ved underretten.

Antallet af domfældte ved hæren og flaadn var 333, nemlig henholdsvis 308 og 25, hvilke tal vise en nedgang

mod 1871—75. Forbrydelserne ere overvejende tyveri, be-
drageri, vold og legemsbeskadigelser, mod den off. myndig-
hed og orden. For selvlemlæstelse ere 6 af hæren dømte.
Hovedstraffene var fængsel på vand og brød (strengt eller
simpelt) for 443 personer, fængsel og arrest for 185 og
rotting eller tamp for 59.

II. *Offenlige politiforseelser.*

Domfældelserne for de grovere politiforseelser, deriblandt
løsgængeri og betleri, vise en betydelig stigning mod 1871
—75, i hvilket femår der var en nedgang mod 1866—70.
For løsgængeri og betleri er de domfældtes antal 7138 i
1876—80 mod 3882 i 1871—75. Denne stigning viser sig
også i forhold til folkemængden. Medens der således i
1871—75 faldt 55,3 domfældte for den nævnte overtrædelse
på 100000 mennesker på 10 år og derover, faldt der i
1876—80: 97,2 pct.

Det årlige gennemsnitstal af domfældte for løsgængeri
og betleri i forhold til folkemængden fordeler sig på de
enkelte landsdele således:

	1876—80	1871—75.	1866—70.
København	90,9	51,0	109,3
Øernes købstæder	261,4	149,8	204,9
Jyllands do.	298,5	127,2	122,0
Øernes landdistrikter	76,4	48,4	75,7
Jyllands do.	49,8	32,7	29,4

Stigningen er, som det ses, størst i Jyllands køb-
stæder, mindst i Jyllands landdistrikter i forhold til
1871—75.

Hvad de idømte straffe angår, stiger anvendelsen af
tvangsarbejde fra 25,5 pct. i 1866—70 til 33,3 i 1876—80,
medens der er nedgang i anvendelsen af simpelt fængsel,
fra 17,2 til 9,5 pct. Fængsel på vand og brød udgør 53,7
pct. af de idømte straffe.

Behandlingen af det langt overvejende antal af sagerne
er tilendebragt i løbet af 1 måned.

Foruden de ovenomhandlede politiforseelser have 85719 personer været tiltalte for sådanne. Af disse have 66184, mod 43263 i 1871—75, betalt bøder enten ifølge tilbud eller efter dom. I forhold til folkemængden udgør disse personers årlige gennemsnitstal 900,9 på 100000 mennesker mod 616,1 i 1871—75.

FR. STUCKENBERG.

OM FANGEARBEJDET OG DETS FORHOLD TIL DET FRI ARBEJDE.

Besvarelse af romerkongressens forhandlingsemne 7

i section II.

Nærværende spørgsmål kan næppe gives nogen tilfredsstillende besvarelse, uden at betydningen af arbejdet i strafanstalten som et væsentligt moment i fangebehandlingen først bliver berørt.

For ikke så ret længe tilbage i tiden kendte man i vore norske strafanstalter arbejdet kun som en del af straffen — strafarbejde — og anordnede det derfor også på en sådan måde, at det som straffemiddel kunde blive mest føleligt. Man tænkte sig ikke arbejdet som opdragende for fangens fremtid. Blandt arbejder, der dreves i nogen fremtrædende grad, skal nævnes bearbejdelse af hamp til grovere lærreder, kohår til simple gulvtæpper, raspning af bridsel m. v.; egentlige håndværksarbejder udførtes væsentligt for anstaltens eget behov og følgelig kun i en såre liden udstrækning. Om handel med håndværksarbejder var der således kun lidet spørgsmål.

Efterhånden som fordringerne til en forbedret fangebehandling begyndte at gøre sig gældende, hendroges også opmærksomheden på anstaltens arbejdsvirksomhed, man begyndte at forstå nødvendigheden af en forandring i det